

INTERNET KAO KOMUNIKACIONI KANAL U USLOVIMA GLOBALIZACIJE

Vladimir Džamić, Vule Mizdraković, Mirjana Šekarić

Univerzitet Singidunum, Beograd

Abstract:

U ovom radu autori će pokušati da ukažu na značaj interneta, kao globalnog komunikacionog kanala u savremenom poslovnom okruženju, kao i uticaj koji ima na poslovanje modernih organizacija. U uslovima hiperglobalizacije, internet je, kao novi komunikacioni kanal doprineo značajnoj i ubrzanom promeni strukture organizacija, kao i svih procesa koji se u njima odvijaju. Autori će ukazati na pozitivne i negativne aspekte korišćenja interneta kao globalnog komunikacionog kanala.

Key words:

internet,
globalizacija,
moderne organizacije.

UVODNA RAZMATRANJA

U periodu koji je prethodio industrijskoj revoluciji, a samim tim i vremenskom periodu koji se pominje kao početna tačka procesa globalizacije [1], poslovna komunikacija kao oblik komuniciranja *nije bila razvijena*. Njeno nepostojanje upravo je bilo posledica nerazvijenih i nekompleksnih ekonomskih odnosa u kojima je samo *država* kao politička organizacija *par excellence* bila jedini subjekt komuniciranja, a druga *država* (ne čak ni međunarodne organizacije, jer nisu postojale do druge polovine devetnaestog veka) glavni recipijent komunikacione poruke.

U najstarijem periodu civilizacije, komunikatori su bili vladari koji su bili personifikacija države na svim mogućim poljima. Sa modernom, razvojem koncepta moderne države, te razvojem državnog aparata i birokratije, države su postale glavni komunikatori *in totus*. Tek sa razvojem industrije i zamenom manufakturne proizvodnje, sve veći akcenat biva stavljan na organizacije sveta rada, koje su vremenom bivale kvalitativno i kvantitativno transformisane u nastajućoj eri globalizacije koja je obuhvatila ceo svet.

Upravo je globalizacija *causa principalis* za promenu subjekata komunikacije, ali i promenu komunikacionih kanala koji se danas koriste u savremenom poslovnom okruženju [2].

NOVI KOMUNIKACIONI KANALI U SAVREMENOM POSLOVANJU

Pod pojmom *komunikacionog kanala* podrazumevamo sredstvo, tj. modus ili način kako se komunikaciona poruka prenosi. Razvoj komunikacionih kanala direktno je determinisan tehničko-tehnološkim i naučnim napretkom kulture i civilizacije. Tako su kao komunikacioni kanali u periodu *pre globalizacije* korišćeni mimika, gestikulacija i govor tela, usmene poruke i napisane poruke koje su raznosili glasnici, a potom i one koje su odašiljane na primitivne načine.

Upravo su druga i treća velika era globalizacije direktno naslonjene na razvoj informacionih i komunikacionih tehnologija, ali se ni značaj prve velike ere u ovom kontekstu ne može zanemariti. Prve globalne – međunarodne organizacije, bile su one koje su se bavile telegrafijom i poštanskom komunikacijom, tj. saobraćajem [3]. Početak prve velike ere jeste omeđen postavljanjem transnacionalnog komunikacionog kanala koji je povezo američki kontinent sa ostatkom sveta, tj. sa evropskim kontinentom. Razvoj parobroda, parne mašine i nastanak prve železnice u Evropi, a potom i u drugim delovima sveta, doprineli su da se komunikaciona poruka prenosi brže zahvaljujući *novim vidovima komunikacionih kanala*. Komunikacioni kanali determinisani prvom velikom erom globalizacije su od telegrafa i telefona, preko poštanskog saobraćaja do avionske pošte.

Najintenzivniji razvoj komunikacionih kanala dogodio se upravo u poslednje dve velike ere globalizacije, od kraja Drugog svetskog rata do početka trećeg milenijuma, a u okviru ovog perioda, najviše od 1980. godine do danas. Sile globalizacije nošene tehničko-tehnološkim napretkom, ali i (što se često zanemaruje), novim i drugačijim potrebama država, međunarodnih organizacija, organizacija sveta rada, društvenih grupa i pojedinaca. dovele su do *hiperkomunikacije*.

Pod pojmom *hiperkomunikacija* podrazumevamo ekstermno visok stepen intenziteta, tj. frekventnosti komunikacionih poruka, koje se prenose na interkontinentalnim i drugim velikim geografskim rastojanjima, *bez ikakve fizičke barijere*, pomoću savremenih sredstava *elektronskog komuniciranja*. U ovakvoj hiperkomunikaciji javljaju se kao komunikacioni kanali najpre *mobilna telefonija, komuniciranje putem telekomunikacionih satelita, internet¹, video link i slično*.

TABELA 1. BROJ KORISNIKA INTERNETA U SVETU OD POČETKA III ERE GLOBALIZACIJE 2000-2012. GODINE

Geografsko područje	Korisnici interneta 31.12.2000.	Korisnici interneta 2012.	Udeo korisnika interneta	Porast u periodu 2000-2012.
Afrika	4 514 400	167 335 676	15,6 %	3606,7%
Azija	114 304 000	1 076 681 059	27,5 %	841,9%
Evropa	105 096 093	518 512 109	63,2%	393,4%
Bliski Istok	3 284 800	90 000 455	40,2%	2639,9%
Severna Amerika	108 096 800	273 785 413	78,6%	153,3%
Latinska Amerika i Karibi	18 068 919	254 915 745	42,9%	1310,8%
Australija sa Okeanijom	7 620 480	24 287 919	67,6%	218,7%
UKUPNO	360 985 492	2 405 518 376	34,3%	566,4%

^a Podaci su preuzeti sa Internacionalne unije za telekomunikacije, www.itu.int i www.internetworldstats.com, u skladu sa etičkim kodeksom akademske zajednice korišćeni su samo za naučne svrhe unutar ovog istraživanja. podaci su izraženi u milijardama stanovnika.

GLOBALNE TENDENCIJE KORIŠĆENJA INTERNETA

Pod uticajem globalizacije najbrže evoluiraju upravo internet i mobilna telefonija kao kanali pomoću kojih se vrši prenošenje komunikacionih poruka. To se jasno uo-

čava u *tabeli 1* na kojoj su prikazani najsavremeniji podaci o broju korisnika globalne mreže u svetu, po geografskim područjima, dok su na prikazani podaci o broju korisnika globalne mreže na početku treće velike ere globalizacije.

Upoređujući ove podatke iz grafičkih prikaza, jasno se uočava da su upravo ona geografska područja u kojima je globalizacija, po našem sudu i nastala (Severna Amerika, Evropa i donekle Australija sa Okeanijom), upravo ona u kojima je i na početku treće velike ere globalizacije bio najveći procenat korišćenja globalne mreže, dok su ekonomski najzaostalija područja poput afričkog kontinenta bila na poslednjem mestu.

Drugi značajan trend, jeste trend povećanja korišćenja globalne mreže što dodatno podupire naučne tvrdnje da je globalizacija *proces*, koji funkcioniše po principu *perpetuum mobile*², te shodno tome neće imati svoj kraj, već samo moguću transformaciju u *globalizam kao savremenu političku ideologiju* ili neki drugi sličan oblik [4]. Povećanje korišćenja globalne mreže na svetskom nivou, prema najnovijim statističkim podacima iznosi blizu 600 procenata, sa daljom tendencijom porasta.

Ova tendencija rasta u dobroj meri uslovljena je upravo padom cena računara i računarske opreme, koja više nije namenjena samo bogatijim slojevima u lestvici socijalne stratifikacije, već svoje mesto pronalazi i u srednjim slojevima društva, pa čak i u onima koji su relativno siromašni. O tome svedoči i činjenica da je najveći pomak u korišćenju globalne mreže u posmatranom periodu zabeležen upravo u Africi i u regionu Bliskog Istoka.

U Republici Srbiji se internet kao globalna mreža takođe koristi kao sve češći komunikacioni kanal. U odnosu na 2000. godinu kada je procenat korisnika interneta bio svega 6,09%, danas je taj procenat veći čak za 926,8% i iznosi 56,4% od ukupne populacije. Republika Srbije se po ovim zvaničnim statističkim podacima uklapa u evropski trend, gde je zvanična statistika *Eurostata* procenila da će do polovine ove decenije broj korisnika globalne mreže biti uvećan čak sedam puta sa, u proseku po dva internet priključka po korisniku³[5].

U kvalitativnom smislu, sve ove navedene promene komunikacionih kanala, omogućavaju da se poruke prenose na velikim udaljenostima za samo nekoliko sekundi ili minuta, te da se poslovne odluke u najvećim multinacionalnim kompanijama donose izuzetno brzo, jeftinije i bez nepotrebnih troškova putovanja, kako bi se organizovali značajni sastanci, koji se danas odvijaju putem video-konferencija i video-linkova.

Upotreba interneta, kao komunikacionog kanala je zaista raznovrsna. Na primer, prilikom otvaranja i sprovođenja stečajnog postupka, stečajni upravnik mora na odgovarajući način uspostaviti komunikaciju sa zaposlenima i preostalim članovima uprave. Nekada bi stečajni upravnik održao inicijalni sastanak sa zaposlenima u proizvodnim halama, dok se danas ta komunikacija može odvijati i upotrebom interneta. Sve potrebne informacije u sprovođenju stečajnog postupka, stečajni upravnik može dobiti putem interneta. Naročito u razvijenim privreda-

1 Internet se neretko naziva i globalna mreža, odnosno mreža svih mreža.

2 Stvorile su je informaciono-komunikacione tehnologije, a opet ona omogućava dalji razvoj istih i iznovno stvaranje globalizacije.

3 www.ec.europa.eu/eurostat

ma, izveštavanje o sprovođenju stečajnog postupka se vrši računarskih softvera koji ne bi mogli da funkcionišu bez upotrebe interneta. Internet je istovremeno i medij na kojem je moguće naći regulativu vezanu za sprovođenje stečajnog postupka u različitim sistemima u svetu, kao podatke o otvorenim stečajnim postupcima koji mogu pomoći u upravljanju i regulisanju stečaja.

Ipak, uz sve ove prednosti internet kao globalni komunikacioni kanal ima brojne nedostatke, koji se najpre tiču negativnih socio-kulturnih posledica, poput depersonalizovanja procesa komunikacije. Drugi važan problem odnosi se na zaštitu poverljivih podataka, koji se šalju putem interneta kao komunikacionog kanala. Iako velike korporacije ulažu značajne napore da zaštite najvažnije podatke i informacije, činjenica je da su zloupotrebe interneta u vidu narušavanja privatnosti, podataka o ličnosti i drugo, postali glavni oblici visokotehnološkog kriminala danas, kako na globalnom, tako i na nacionalnom nivou.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U radu prikazali smo značaj koji povećana upotreba interneta kao globalnog komunikacionog kanala ima u savremenom poslovanju. Izgleda da se još uvek pronalaze novi načini upotrebe interneta, kako u poboljšanju efektivnosti i efikasnosti obavljanja poslovnih funkcija, tako i u poboljšanju plasiranja gotovih proizvoda i uslu-

ga, kao rezultata proizvodnje. Iako na prvi pogled dolaze do izražaja prednosti primene interneta u komuniciranju u poslovnom okruženju, nedostaci su takođe značajni i ne smeju biti zanemareni. Kriminalne radnje u savremenom poslovanju najčešće uključuju primenu interneta, ali i ostalih savremenih uređaja, čije je funkcionisanje i dalji razvoj zasnovan na njегоvoj upotrebi. Pored toga, važno je napomenuti da su pitanja zaštite osetljivih poslovnih podataka, kao i podataka o ličnosti i zaštita privatnosti, postali posebno delikatni. Otuda je većina naučnih i praktičkih istraživanja usmerena ka unapređenju zaštite ovog komunikacionog kanala i poruka, tj. informacija koje se njime prenose.

LITERATURA

- [1] Milanović, B., Dva lica globalizacije, Arhipelag, Beograd, 2007, str. 13-16.
- [2] Miljević, M., Poslovna etika i komuniciranje, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2011.
- [3] Avramov, S., Kreća, M., Međunarodno javno pravo, Savremena administracija, Beograd, 2003, str. 174.
- [4] Džamić, V., Miljević, M., Globalizacija i globalizam: dva aspekta modernosti, Međunarodni naučni skup Sinergija 2013, Univerzitet Sinergija, Bijeljina, 2013, str. 131-136.
- [5] www.ec.europa.eu/eurostat (03.02.2014.)

INTERNET AS A MEDIUM IN TERMS OF GLOBALIZATION

Abstract:

In this paper the authors will try to point out the importance of the Internet as a global communication medium in the modern business environment and the impact it has on the operations of modern organizations. In terms of hyper globalization, internet, as a new medium of communication significantly contributed in acceleration and changes in structure of the organization. The authors will highlight the positive and negative aspects of using the Internet as a global communication medium.

Key words:

internet,
globalization,
modern organizations.